

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

МАТЕРІАЛИ

X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

29-30 січня 2024 року

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

**МАТЕРІАЛИ
X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

29-30 січня 2024 року

**Львів
2024**

УДК 005
ББК 94.3(0)

Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 29-30 січня 2024 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2024. – 88 с.

У даному збірнику представлені тези доповідей учасників X Міжнародної науково-практичної конференції «Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти», організованої Львівським науковим форумом. Висвітлюються Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти на сучасному етапі становлення, розглядаються сучасні наукові дискусії різних наукових напрямів.

Збірник призначений для студентів, здобувачів наукових ступенів, науковців та практиків.

Всі матеріали представлені в авторській редакції. За повноту та цілісність яких автори безпосередньо несуть відповідальність.

ЗМІСТ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ	6
<i>Зіборєва М.В.</i> ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ ТА ЗАОХОЧЕННЯ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	6
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	8
<i>Грецька І.Г., Кияшко Д.Д.</i> МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
<i>Пальоха О.В., Ховзун О.В.</i> КРИПТОВАЛЮТА В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	11
<i>Посунько О.В.</i> УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА РАХУНОК ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО МАРКЕТИНГУ	13
<i>Степчук Є.А.</i> МІСЦЕ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС ПРОЦЕСАМИ В РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	17
<i>Огданський 0.М.</i> ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗРУШЕННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	20
<i>Химич І.Г., Тимошик Н.С.</i> ФІНАНСОВИЙ ІНТЕЛЕКТ: ВИКЛИК ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ	22
<i>Ченцова Ю.П., Юровських Т.П.</i> ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ	24
<i>Чернишов М.О.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ БАНКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ	26
<i>Шерстюк О.Л.</i> ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ОЦІНЮВАННЯ ВИРІШЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЗАВДАНЬ ПІДПРИЄМСТВ	29
ІСТОРИЧНІ НАУКИ.....	32
<i>Гордійчук В.В.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ КОРЕЦЬКОГО СВЯТО-ТРОЦЬКОГО ЖІНОЧОГО МОНАСТІРЯ НА ВОЛИНІ КІНЦЯ ХVІІІ – У 30- ІХ РОКАХ ХІХ СТ.	32

<i>Сорокін А.А.</i> УЧАСТЬ ПРЕЗИДІЇ КИЇВМІСЬКРАДИ І (XXI) СКЛИКАННЯ У СТАНОВЛЕННІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКИХ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН.....	35
КУЛЬТОРОЛОГІЯ	38
<i>Цимбалюк Н.М., Грінченко С.І.</i> РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЗНАЧЕННЯ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРІВ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ ЩОДО ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.	38
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ	41
<i>Бекетова О.Г., Бекетова Ю.Г.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ВЕБ-КВЕСТІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	41
<i>Гесик А.Р.</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	47
<i>Даниленко О.О.</i> РОЗВИТОК ГРАМАТИЧНОЇ УСВІДОМЛЕНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ.....	49
<i>Лебедєва Т.Г.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОГО БІЛІНГВІЗМУ: ВИКЛИКИ Й МОЖЛИВОСТІ	52
<i>П'ятикоп І.Б.</i> МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА ОСНОВІ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗВО.....	54
<i>Шпеко А.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО- ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	57
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ	61
<i>Старовойтенко Н.В.</i> РОЛЬ ГУМОРУ І СМІХУ У ПОДОЛАННІ ВАЖКИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	61
ТЕХНІЧНІ НАУКИ.....	66
<i>Tsybalenko I.</i> STACKER CRANES AS AN INNOVATIVE METHOD OF WAREHOUSE AUTOMATION	66
<i>Данилович А.О.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖІ МІЦНОСТІ ПОЛІМЕРНОЇ СМОЛИ DURABLE RESIN FORMLABS ЗА РІЗНИХ УМОВ ПОСТОБРОБКИ УЛЬТРАФІОЛЕТОМ.....	71

*Даниленко Оксана Олександрівна,
аспірант кафедри англійської філології та
методики навчання англійської мови
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

РОЗВИТОК ГРАМАТИЧНОЇ УСВІДОМЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

Успішне оволодіння майбутніми вчителями англійською мовою як другою іноземною залежить від рівня сформованості граматичної компетентності. Зокрема, рівень сформованості продуктивної граматичної компетентності визначає ефективність комунікації і якість висловлювань у говорінні та письмі.

Продуктивна граматична компетентність передбачає здатність особистості оформлювати граматично коректні усні та письмові висловлювання з метою досягнення та реалізації конкретних комунікативних цілей. У методичній літературі в структурі граматичної компетентності виділяють такі основні компоненти: граматичні знання, граматичні навички та граматична усвідомленість [3, с. 234]. До компонентів продуктивної граматичної компетентності відносимо граматичні знання, репродуктивні граматичні навички та граматичну усвідомленість. Попри достатню увагу дослідників до проблеми розвитку граматичної усвідомленості як складової граматичної компетентності, недостатньо дослідженим залишається питання розвитку граматичної усвідомленості майбутніх учителів у процесі навчання англійської мови після німецької.

Грамматична усвідомленість є частиною мовної усвідомленості особистості та рефлексивного підходу до розуміння явищ мови та мовлення, а також до процесу оволодіння граматичною компетентністю та її складовими. Грамматична усвідомленість відображається у здатності людини свідомо розпізнавати граматичні структури в говорінні та письмі, розуміти та аналізувати способи утворення граматичних структур, норми та особливості їх функціонування і продукування у мовленнєвій діяльності, реалізовувати комунікативні наміри адекватно до ситуації [3, с. 240; 5, с. 390]. Грамматична усвідомленість також передбачає, що студент знає власний стиль навчання та може проаналізувати процеси оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю та граматичною компетентністю зокрема [3, с. 240].

У нашому випадку граматична усвідомленість майбутнього вчителя передбачає, що студент при вивченні англійської мови формує нові знання та навички на основі набутого лінгвістичного досвіду під час вивчення німецької та української мов і, відповідно, здатний зрозуміти процеси негативного (інтерференції) та позитивного (переносу) впливів, що виникають у результаті контакту різних граматичних систем у свідомості студента. Крім того, граматична усвідомленість включає розуміння вживання граматичних структур у діалогічному та монологічному мовленні, а також у письмі.

О. І. Вовк виокремлює афективний та когнітивний чинники, що визначають розвиток граматичної усвідомленості. Дослідниця пропонує організувати навчальне середовище таким чином, щоб знижувати афективний фільтр студентів на занятті, тобто процес

навчання не повинен викликати у студентів стрес, тривогу та невпевненість у собі. Також авторка акцентує увагу на необхідності мультимодального навчання, яке враховує індивідуальні стилі навчання студентів та забезпечує сприйняття студентами лінгвістичної інформації візуально, на слух та у взаємодії [5, с. 390-391]. Рациональна організація граматичного матеріалу відповідно до індивідуальних особливостей студентів, їхніх ментальних ресурсів та репрезентативних можливостей, навчальних стилів, має позитивний вплив на розуміння та засвоєння нових граматичних одиниць, а отже, сприяє розвитку граматичної усвідомленості студентів [5, с. 398].

Розвиток граматичної усвідомленості студентів здійснюється за допомогою моніторингу та самооцінки студентами процесу оволодіння граматикую з метою знаходження та прогнозування труднощів, що виникають у процесі оволодіння граматикую [4, с. 12], тобто цей розвиток зумовлюється рівнем сформованості автономії студента.

Здатність студентів здійснювати рефлексію впливає на розвиток граматичної усвідомленості. Аналіз студентом власної навчальної діяльності у процесі рефлексії забезпечує перевірку правильності виконання продуктивних видів мовленнєвої діяльності, а також того, яким чином студент набув нового досвіду у діяльності. У результаті рефлексії у студента з'являється нове розуміння та формуються уявлення щодо подальшого планування власної навчальної діяльності [1, с. 485]. Крім того, студент має можливість проаналізувати свій емоційний стан, з'ясувати індивідуальні потреби та скоригувати стратегії, що допомагають керувати мисленням [2, с. 65].

М. Павлак (M. Pawlak) пропонує розвивати усвідомленість студентів щодо процесу оволодіння граматикую іноземної мови шляхом опитування студентів під час аудиторних занять щодо преференцій, які вони хочуть отримати у процесі навчання; обговорення зі студентами у малих групах найбільш ефективних методів оволодіння граматикую [4, с. 13].

Вважаємо, що засобами розвитку граматичної усвідомленості при навчанні англійської мови після німецької можуть слугувати пам'ятки, які містять інформацію про подібності та відмінності у граматичних явищах англійської, німецької та української мов.

Наступний приклад демонструє вправу для формування граматичної компетентності у діалогічному мовленні та пам'ятку про особливості вживання часових форм *Present Simple* та *Present Continuous*.

Вправа 1.

Мета: автоматизація вживання граматичних структур *Present Simple* та *Present Continuous* у певному контексті у говорінні, розвиток граматичної усвідомленості, розвиток рефлексивних умінь.

Вид: побудова діалогу з використанням певних граматичних структур.

Спосіб виконання: у парах.

Контроль: взаємоконтроль, викладач.

Завдання: а) *In pairs, act out a dialogue. Use the Present Simple Tense and the Present Continuous Tense in your conversations.*

б) *What difficulties did you experience while making up your dialogue? Analyze the errors and their causes.*

Situation

Student A. *You are planning a surprise birthday party for your friend. Call your friends and ask for help with party arrangements and choosing presents.*

Student B. *Your friend is calling you to ask for help with birthday party arrangements. Discuss the ideas you have and give your proposals for presents.*

Pay attention to the differences between the German, English, and Ukrainian languages!

The Present Continuous Tense has no equivalent in German and Ukrainian. We use it in English to show the actions in progress, ongoing for a certain period of time.

Use the Present Simple Tense to show general and repeated actions, facts, or states.

Запропонована вправа містить пам'ятку для активізації зіставлення граматичних явищ у рідній, першій та другій іноземних мовах. У завданні до вправи врахований рефлексивний компонент щодо здійснення студентом аналізу труднощів, які виникали при виконанні вправи, та помилок, їхніх причин.

Отже, розвиток граматичної усвідомленості зумовлений здатністю студента здійснювати рефлексію, рівнем автономії студента, врахуванням індивідуальних особливостей та стилів навчання. Доцільно використовувати візуалізацію граматичного матеріалу, спеціально розроблені пам'ятки та завдання на рефлексію для розвитку граматичної усвідомленості майбутніх учителів іноземних мов.

Подальшого розгляду потребує питання розробки завдань для розвитку рефлексії щодо оволодіння граматиною англійської мови як другої іноземної.

ЛІТЕРАТУРА:

---

1. Беженар І. В. Рефлексія як основна психологічна передумова навчання студентів іношомовного писемного мовлення. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 32(85). С. 481–489.
2. Задорожна І. П. Розвиток автономії студентів мовних спеціальностей у процесі вивчення фахових дисциплін. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2015. Вип. 131. С. 60–64.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Pawlak M. The Role of Autonomy in Learning and Teaching Foreign Language Grammar. *Autonomy in Second Language Learning: Managing the Resources. Second Language Learning and Teaching* / ed. by M. Pawlak, A. Mystkowska-Wiertelak, J. Bielak. Cham: Springer, 2017. P. 3–19. https://doi.org/10.1007/978-3-319-07764-2_1
5. Vovk O. Grammatical awareness: conceptualization and internalization. Освіта і суспільство VI: Міжнародний збірник наукових праць / під ред. Т. Несторенко, Р. Бернатової. Бердянський державний педагогічний університет. Опіле: видавництво Вищої школи управління і адміністрації в Опіле, Польща. Бердянськ: 2021. С. 389–399.
6. Zadorozhna I., Datskiv O., Levchuk N. Development of pre-service foreign language teachers' emotional intelligence by means of reflection. *Advanced Education*, 2018. Issue 10. P. 62–68.